

Bijlage 1 Overzicht ontwikkelingen Sociaal Domein

Ontwikkeling bijstandsbestand (aanspreekpunt Romy Rense)

Bij de bijstandsontwikkeling stellen we onszelf ten doel om beter te presteren dan het landelijk gemiddelde. Hiervoor toetsen wij onze prestaties gedurende het jaar aan de landelijke trend met behulp van de Divosa Benchmark Werk en Inkomen.

Wij presteren in het begin van 2024 in lijn met de landelijke ontwikkelingen en zien hierin dat het aantal bijstandsgerechtigden stijgt. Het instroomcijfer is hoger dan het uitstroomcijfer, dit resulteert in toename van het bijstandsbestand. Het hogere instroomcijfer kan diverse oorzaken hebben, zoals de verhoogde taakstelling van statushouders, verruiming van de kostendelersnorm, afzakken van de krapte op de arbeidsmarkt.

De arbeidsmarktregio Foodvalley geeft aan dat de voortdurende groei van het aantal vacatures is afgezwakt. Dagelijks is er nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt. Naar verwachting gaat dit de komende jaren niet wezenlijk veranderen. Vanwege de vergrijzing zijn er naar verhouding minder arbeidskrachten beschikbaar en neemt de vraag naar arbeidskrachten bijvoorbeeld in de zorgsector toe. De ontwikkeling van het bijstandsbestand geeft momenteel geen financiële risico's.

Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk (aanspreekpunt Romy Rense en Angela Binken)

Per 1 augustus 2025 treedt de wet van school naar duurzaam werk in. Angela en Romy nemen deel aan de regionale werkgroep in de VSV-regio de Vallei. Zij zijn aanspreekpunten binnen gemeente Veenendaal voor projecten binnen aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.

Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid.

Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs
2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie (voorheen RMC-functie) wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk.
4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, Doorstroompunten en gemeenten op casusniveau en bij een regionaal programma.

Inburgering (aanspreekpunt Femke Merkx)

De Wet inburgering is nu 2,5 jaar in uitvoering. Het eerste jaar werd gekenmerkt door diverse vertragingen, maar het komt nu steeds meer op gang. Aandachtspunten zijn de blijvende personeelstekorten bij de taalscholen en het feit dat de verschillende onderdelen van het inburgeringsproces nog niet goed aansluiten op elkaar. In 2025 starten we met de nieuwe Europese aanbestedingsprocedures en daarin willen we de kennis en ervaring die we hebben opgedaan gebruiken om beter in te kopen en/of in te besteden. Tot slot wordt er gewerkt aan een doorlopende lijn van de opvanglocatie in Veenendaal naar inburgering (in brede zin). Er speelt momenteel landelijk veel op het gebied van opvang van vluchtelingen en statushouders. Deze ontwikkelingen zijn op dit moment nog niet concreet. We houden deze ontwikkelingen scherp in de gaten en waar nodig passen we deze aan.

Schuldhelpverlening (aanspreekpunt Femke Merkx)

We zien het aantal aanvragen stijgen, mede door de inzet van vroegsignalering. Inwoners (particulieren en ondernemers) weten de weg naar hulpverlening dus steeds beter te vinden. Ondanks

deze ontwikkelingen zetten we in 2024 extra in op communicatie over schulddienstverlening. Onderdeel hiervan is de toegang voor ondernemers te verbeteren.

Recent is er een landelijk bestuurlijk akkoord gesloten over de basisdienstverlening. Hiermee wordt bedoeld dat iedere gemeente in Nederland een bepaalde basis aan schuldhelpverlening aanbiedt. In het zomer 2024 wordt meer gepubliceerd over dit onderwerp en dan wordt ook duidelijk welke dienstverlening verder ontwikkeld zal worden.

Toeslagenaffaire (aanspreekpunt Femke Merckx)

Hulp aan gedupeerden wordt verder doorontwikkeld. Er wordt een kwartiermaker aangesteld om – naast materiele vergoeding – ook de immateriële begeleiding te implementeren, bij voorkeur in de reguliere organisatie. Daarnaast zal de huidige zaakwaarnemer met extra inzet – zoals de opzet van lotgenotencontact – meer gedupeerden bereiken en overreden om hulp te aanvaarden.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur (aanspreekpunt Marcel Simons)

Het kabinet zet in op structurele verbetering van de arbeidsmarkt met beoogde ingangsdatum 1 januari 2026. Met de Kamerbrief van 29 april 2024 is de tweede kamer nader geïnformeerd over de plannen. In de Arbeidsmarktregio organiseren we een ambtelijke bijeenkomst om te verkennen wat de impact van de plannen zijn en op welke wijze wij hierop kunnen voorbereiden. Immers wordt van de Arbeidsmarktregio's gevraagd om in 2025 stap voor stap naar de nieuwe situatie toe te werken.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

Het kabinet zet in op structurele verbetering van de arbeidsmarkt met beoogde ingangsdatum 1 januari 2026. Met de Kamerbrief van 29 april (zie bijlage) is de tweede kamer nader geïnformeerd over de plannen. In de Arbeidsmarktregio organiseren we een ambtelijke bijeenkomst om te verkennen wat de impact van de plannen zijn en op welke wijze wij hierop kunnen voorbereiden. Immers wordt van de Arbeidsmarktregio's gevraagd om in 2025 stap voor stap naar de nieuwe situatie toe te werken.

Het kabinet wil zorgdragen voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Hiervoor zijn 4 speerpunten geformuleerd:

- We voegen bestaande loketten (WSP, Leerwerkloket en Regionaal Mobiliteitsteam) samen tot één loket waar alle werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen
Dit regionaal loket, onder de naam Werkcentrum, vormt de toegangspoort tot publieke en private dienstverlening. Elke regio kan hieraan invulling geven binnen landelijke kaders. UWV en gemeenten krijgen gezamenlijk een gidsfunctie.
- We versterken het Werk-naar-werkstelsel.
Voor de meeste mensen verloopt een baanwisseling soepel. Een deel van de werkenden hebben echter daarbij ondersteuning nodig. De inzet van vakbonden en RMT's. Deze dienstverlening krijgt in het Werkcentrum ook weer een plek.
- We zetten de ondersteuningsbehoefte centraal.
Voor mensen met een complexe ondersteuningsvraag is het nodig om meerdere organisaties te betrekken. De daarvoor benodigde gezamenlijke dienstverlening is afgelopen jaren opgezet in de RMT's. De onderliggende regeling stopt per 1 januari 2025. In de plaats komt een tijdelijk impulsbudget om gezamenlijke dienstverlening te ontwikkelen. Ook worden betere randvoorwaarden geschapen voor samenwerking tussen UWV en gemeenten door een wettelijke basis voor de noodzakelijke gegevensuitwisseling.
- Een versterkte publiek-private governance
De governance wordt zowel regionaal als landelijk versterkt. Elke regio krijgt een Regionaal Beraad dat de regionale meerjarenagenda bepaalt en de afspraken over de invulling binnen het Werkcentrum opstelt en vastlegt in een convenant. Om de regio's te ondersteunen wordt een modelconvenant ontwikkeld. Er komt een Landelijk Beraad waarin afspraken worden gemaakt over een landelijke meerjarenagenda in samenhang met de regionale agenda's.

Simpel Switchen (aanspreekpunt Marcel Simons)

De gemeente Veenendaal heeft de ambitie om voor alle inwoners een zo passend mogelijke dagbesteding mogelijk te maken (subdoel 1.5) van het Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2024 – 2027). Dit willen we onder andere bevorderen met het project Simpel Switchen – Kansen voor Veenendaal. In dit project werken we samen met onze partners (zorgaanbieders, werkgevers, gemeente, UWV en vrijwilligersorganisaties) aan de volgende ambitie: Iedereen heeft het recht om op de best passende plek mee te doen in de samenleving, en het recht om zicht te ontwikkelen. We zorgen dat een volgende stap veilig kan worden genomen met (inzicht in de eigen) bestaanszekerheid. Als partners hebben we vanuit onze eigen rol de verplichting om ons hiervoor in te spannen.

Dit doen we langs drie lijnen:

- Bevordering van de netwerksamenwerking
- Bevordering van de samenwerking in de gemeentelijke organisatie
- Wegnemen van knelpunten in beleid en uitvoering

We sluiten met dit project aan bij het landelijk [programma Simpel Switchen in de Participatieketen](#)

Wet aanpak meervoudige problematiek (aanspreekpunt Bram van Riezen)

Doel van het wetsvoorstel is om hulpverlening in het sociaal domein effectiever te maken bij complexe casuïstiek. Hiervoor focust het wetsvoorstel op drie doelen:

1. Een integrale en gecoördineerde aanpak sociaal domein en aanpalende domeinen.
2. Niet alleen voor één cliënt, ook voor gezinsleden indien noodzakelijk.
3. Gegevensuitwisseling mogelijk tussen domeinen indien nodig.

De wet is controversieel verklaard door de tweede kamer, ingangsdatum op zijn vroegst 1-1-2026.

IZA/GALA (aanspreekpunt Renske Hoogeveen)

Met het IZA/GALA hebben partijen (zorgverzekeraar, aanbieders van zorg en welzijn, huisartsen, ziekenhuizen, gemeenten etc.) de ambitie om de zorg voor alle Nederlanders toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Gemeenten zetten zich hiervoor in door bij te dragen aan:

- Zorgen voor gelijke toegang tot zorg, van goede kwaliteit voor alle groepen in de samenleving.
- Inzetten op gezondheid en welzijn door middel van preventie en ondersteuning, zodat zorgvragen voorkomen worden of minder zwaar worden. Dit betekent het bevorderen van een gezonde leefstijl en het versterken van de zelfredzaamheid van mensen.

Meer inzicht over de rol en taak van gemeenten in het IZA? De roadmap biedt overzicht en geeft concreet weer voor welke opgaven gemeenten staan vanuit IZA en GALA.

In de Gelderse Vallei werken de gemeenten samen met partners uit het medisch en sociaal domein om het IZA te vertalen naar concrete doelstellingen en uitvoering. Hiervoor is in het afgelopen jaar:

- Een regiobeeld met actuele gezondheid- en welzijnscijfers opgesteld.
- Een regioplan ontwikkeld waar aan de hand van 5 regio-opgaven aan de slag is gegaan.
- Een governance ontwikkeld, het netwerk vitale gelderse vallei. De meerwaarde van het netwerk zit in het elkaar kennen en over grenzen heen samenwerken, richting een gezamenlijke ambitie.

Voor de huidige stand van zaken verwijzen we graag naar de presentatie IZA van het Wmo-forum op 10 juni 2024.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO, aanspreekpunt Elianne Zwijnenburg-Vlieg)

Op donderdag 23 mei vond de startbijeenkomst Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) plaats in de Cultuurfabriek in Veenendaal. Dé aftrap van een meerjarige aanpak waarbij de gemeente samen met ouders, scholen, jongerenwerkers en andere professionals gaat werken aan een positieve,

gezonde en veilige leefomgeving voor jongeren van 10 tot 18 jaar. Met als doel: gezonde en gelukkige jongeren in Veenendaal.

De focus ligt hierbij op belangrijke leefomgevingen van jongeren: thuis (gezin), school, vriendenkring en vrije tijd. Elke leefomgeving kent factoren die in positieve of negatieve zin bijdragen aan het middelengebruik en de mentale gezondheid van jongeren. Door deze factoren aan te pakken, creëren we een omgeving waarin jongeren lekkerder in hun vel zitten en niet geneigd zijn om te roken, alcohol te drinken en drugs te gebruiken.

Hervormingsagenda Jeugd (aanspreekpunt Hans Knook)

Wat betreft de ontwikkelingen in de Jeugdzorg attenderen wij de adviesraden op de beeldvormende avond van 14 mei jl. Tijdens deze avond is de Hervormingsagenda Jeugd besproken. In deze hervormingsagenda staan 7 grote maatregelen die op landelijk, regionaal en lokaal niveau uitgevoerd moeten worden. Daarmee wordt beoogd om de organisatie en de kwaliteit van de jeugdzorg bij alle gemeenten te verhogen en de kostenstijging te verminderen.

Tijdens de beeldvormende avond is de raad meegenomen in het wat en waarom van de hervormingsagenda. Ook is aandacht geschonken aan de complexiteit van het stelsel en de gevolgen van de diverse maatregelen. Aan het einde van deze presentatie wordt aandacht gegeven wat er de komende tijd nog naar de raad gaat ter informatie. Voor de volledige presentatie zie <https://veenendaal.raadsinformatie.nl/document/14153926/2>

Op lokaal niveau wordt gewerkt aan normaliseren, stevige lokale teams en toegang en het voorkomen en terugdringen van residentiele jeugdzorg. In de komende periode wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de hervormingsagenda, besluitvorming rond de kadernota, oprichting Gemeenschappelijke Regeling in de regio Jeugdzorg FV en komen er mobiele brigades die jeugdigen in complexe situaties gezamenlijk gaan ondersteunen.

Decentralisatie Beschermd Wonen en Beschermd Thuis (aanspreekpunt Lisette Orth)

Deze beweging is al enkele jaren aan de gang. Het Wmo-forum is hier de afgelopen jaren ook pro-actief over geïnformeerd en waar relevant gevraagd om een advies. In 2023/2024 is de nieuwe regionale visie op Beschermd Wonen vastgesteld door iedere gemeente, op dit moment wordt BW/BT regionaal opnieuw ingekocht voor de komende jaren (ingangdatum zoals bekend 1-1-2025).

In het lokaal uitvoeringsplan 2023-2026 staat beschreven dat er in 2026 gunstige voorwaarden zijn gecreëerd waarop het proces van afbouw van het huidige aantal Beschermd wonen plekken is gerealiseerd. Als ondersteuning noodzakelijk is, ontvangt men deze zoveel mogelijk in de eigen omgeving: in de eigen woning, in de eigen wijk. Daarbij is de woonsituatie niet meer bepalend voor de zorg die men ontvangt. Door inzet van passende ondersteuning behoudt de cliënt zoveel als mogelijk zijn eigen regie, worden extra verhuismomenten teruggebracht en bewegen we lenig mee de zorgvraag van de cliënt. Wij vragen van onze aanbieders een innovatief en flexibel aanbod en een actieve samenwerkingshouding met andere partners als thuiszorg, welzijn, werk & inkomen etc.

De zes pijlers in het uitvoeringsplan waarlangs dit gaat worden bereikt zijn:

1. Herstelgericht werken
2. Welkom in de buurt
3. Huisvesting ggz doelgroep
4. Werk – vrijwilligerswerk – dagbesteding
5. Informeel netwerk en ervaringsdeskundigheid
6. Afbouw BW naar BT

Uitwerking van de Visie op Diversiteit en Inclusie (aanspreekpunt Fenneke van der Deijl)

Het doel van dit project is om een gemeentelijke visie op diversiteit en inclusie te ontwikkelen. Het gaat om een brede visie die betrekking heeft op drie sporen:

- De gemeentelijke organisatie (hoe divers is het personeelsbestand en hoe inclusief werken we? Doen we wat we van anderen verwachten?)
- Beleid en uitvoering (hoe kan zowel sociaal als fysiek beleid meer inclusief worden? Wordt daar op de juiste, inclusieve, manier uitvoering aan gegeven?)
- Samenleving (welke initiatieven komen er uit de samenleving, welke trends zijn er? En hoe kan de gemeente daarop inspelen of mee samenwerken?)

De visie wordt ook breed opgehaald: zowel intern als extern worden mensen betrokken om input geven. Extern worden individuele inwoners en organisaties (vrijwillig en professioneel) hiervoor uitgenodigd.

Op dit moment zijn we in de fase van het afronden van het ophalen van input intern en zijn we bezig met het organiseren van bijeenkomsten met externen. De planning is om in januari de visie aan de gemeenteraad voor te leggen. Daarna zal worden gestart met het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma.

Inwonerparticipatie

In aanvulling op de rol van de adviesraden Sociaal Domein en de gemeenteraden, betrekken wij inwoners bij onze keuzes en beleidsvorming op verschillende manieren. Als voorbeeld hebben wij bij het proces van heroverwegingen (Toekomst van Veenendaal) op verschillende manieren inwoners betrokken. Wij hebben op 20 maart 2024 een inloopdag georganiseerd waarbij inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven in gesprek konden gaan met onze directeuren, het college, raadsleden en ambtenaren over de toekomst van Veenendaal. Via het inwonerspanel is een enquête verzonden en deze was ook beschikbaar via de gemeentelijke website. Daarnaast hebben wij een gemeentepagina opgericht en algemeen e-mailadres waarbij inwoners hun ideeën over de toekomst van Veenendaal konden mailen.